

Bijzondere prestatie van Kees Visscher

Woensdag
6 december
2000

Kees Visscher is voor lezers van deze krant voor een groot deel bekend door zijn columns die hij met regelmaat publiceert. Daarnaast wordt hij jaren genoemd vanwege zijn Groningstalige verhalen. Het is te hopen dat zijn naam binnenkort meer mensen iets zegt; van zijn hand verscheen 'Juffrouw Fictorie', een bundel waarvoor de schrijver een deel van zijn Groningse werk om heeft gezet in het Nederlands. Het boekje mag een bijzondere literaire prestatie heten.



Boeken

► Kees Visscher met zijn zoons Jos (links) en Bert tijdens de presentatie van 'Juffrouw Fictorie'.

Foto: Jan Willem van Vliet

Eens in de drie weken schrijft Kees Visscher een stukje over zijn dagelijkse belevenissen en vooral zijn herinneringen. In samenwerking met zijn zoons Jos en Bert vult hij in deze krant de rubriek 'Visscher schrijft Visschers'. Jos is journalist en zoon Bert cabaretier, en vanuit deze achtergrond zijn de bijdragen van de beide zoons duidelijk geschreven.

Door **Jacob Moerman**

Maar met de 'stukkies' van vader Kees is iets anders aan de hand. Hij richt zich op onderwerpen die niet van alledag zijn en probeert een eigen draai aan de werkelijkheid te geven. Dat levert maar al te vaak staaltjes van vertelkunst op die voor herlezing vatbaar zijn en uitmunten in hun melancholieke sfeer. Een 'stukkje' van Kees Visscher is, kortom, een literair kleinood, gemaakt door iemand met het oog van een schrijver.

Diezelfde toon is vaak terug te vinden in de verhalen van *Juffrouw Fictorie*. De bundel bevat een fraai overzicht van zijn werk. Visscher begon zijn literaire loopbaan in het Nederlands; in de jaren zeventig en tachtig publiceerde hij verhalen in de tijdschriften *Avenue* en *Maatstaf*. Later raakte hij geboeid door zijn eigen streektaal en wist zich te ontwikkelen tot een van de belangrijkste Groningstalige auteurs.

Met *Juffrouw Fictorie* is hij teruggekeerd naar de taal waarmee hij zich aanvankelijk bediende. Het is overigens jammer dat aan de bundel niet

een uitvoerige verantwoording is toegevoegd, omdat die de ontwikkeling van de schrijver Kees Visscher laat zien. Het boek is in feite een bloemlezing uit zijn werk dat de afgelopen 25 jaar is ontstaan.

Verhalend

Naast het werk uit de beginperiode bevat de bundel (zo'n 125 pagina's dik) onder meer verhalen uit de Groningstalige bundels *Appels in t Paark* uit 1985 (bekroond met de literaire prijs van de Stichting 't Grunneger Bouk) en *Oranjobitter* uit 1999. Na lezing is het duidelijk dat bij Visscher het verhalende karakter meer op de achtergrond is komen te staan. Het werk uit de latere periode bevat veelal sfeertekeningen die het vooral moeten hebben van de beelden en taal.

Het titelverhaal bijvoorbeeld stamt uit deze latere periode. Het is een tragi-komische beschrijving van een alwetende verteller over een negentienjarige jongeman, die als 'desk assistant' op de afdeling Special Sales Affairs van het bedrijf Temic Chemie, met vestigingen in binnen- en buitenland, gaat werken. Veel gebeurt er niet. De jongen krijgt vanaf zijn eerste werkdag van de secretaresse Fictorie zo nu en dan te horen dat hij koffie moet halen en de snel rijzende papierbergen moet sorteren. De activiteiten van deze juffrouw vinden plaats achter een geheimzinnige deur, waar de directeur van de afdeling zich bevindt. Visscher weet in dit verhaal op een prachtige manier de onzekerheden van de jon-

gen op de lezers over te brengen, evenals zijn nieuwsgierigheid en lichte paniek. En het is vooral door het taalgebruik van de schrijver dat het verhaal naar een grote hoogte wordt gestuwd en een grotesk karakter krijgt dat binnen het Nederlandse taalgebied bijzonder is.

Kinderen

Daarnaast komt in de verhalen regelmatig een vertrouwd thema uit zijn werk naar voren: dat van kinderen en opgroeiende jongeren die in aanraking komen met de wereld van de volwassenen.

En dit thema is vooral terug te vinden in het oudere werk, waarin de Tweede Wereldoorlog veelal op de achtergrond aanwezig is. Bovendien bevat dit deel van de bundel zo nu en dan passages waarmee Visscher daadwerkelijk weet te ontroeren. Over de wereld van de kinderen lees je in het verhaal *Oranjobitter* bijvoorbeeld het volgende: 'Naast de spoorlijn had je dan de spoorgracht met riet en bloemen en gedierte, de berm, de klinkerweg, het trottoir, de huisjes en de tuintjes en daarachter de ijsbaan: dat was de wereld waarin wij ons buiten schooltijd uitleefden, dollend, ruziënd, afgunstig, lachend of triest, maar eeuwig in beweging. Een smalle wereld die toch breed genoeg voor ons was, toen nog.'

Lezen, dit boek!

Kees Visscher: 'Juffrouw Fictorie'. Uitgeverij Noordboek, Groningen. Prijs: fl.29.90.